

Planprogram for Strategisk næringsplan

Innholdsfortegnelse:

1.0 Innledning	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Planarbeidet.....	4
1.3 Føringer - rammebetingelser.....	4
1.4 Overordnede målsettinger.....	5
1.5 Visjon:.....	5
1.6 Status og utfordringer.....	6
2.0 Fakta - Utviklingstrekk i kommunen	7
2.1 Demografi.....	7
2.1.1 Befolkningsutvikling/nettoinnflytting og kjønnsfordeling;.....	7
2.2 Næringsstruktur.....	8
2.3 Sysselsatte pr næring.....	9
2.4 Nyetablering.....	9
2.5 Pendling.....	10
2.6 Utdanningsnivå.....	11
2.7 Arbeidsledighet.....	12
2.8 Oppsummering næring.....	13
3. Status & utfordringer	14
3.1 Status etter næring.....	14
3.1.1 Jordbruk og skogbruk.....	14
3.1.2 Industri.....	15
Rå kart næringsareal.....	15
3.1.3 Fiskeriindustri.....	16
3.1.4 Egersund Havne områder.....	16
3.1.4.1 Egersund havn som framtidig Cruise Havn?.....	17
3.1.5 Egersund Sentrum.....	18
3.1.6 Statlig & Offentlig satsing.....	18
3.1.6.1 Dalane distriktsmedisinske senter.....	18
3.1.6.2 Dalane Studiesenter.....	18
3.1.7 Reiseliv.....	19
3.1.8 Transport og kommunikasjon (vei, bane, overganger, bompenger).....	20
3.1.9 Fornybarenergi.....	21
3.1.10 Markedsføring & Salgsfortrinn.....	22
3.1.11 Arealmessige forhold (ulike typer areal, prioritering mellom næringer m.m.).....	22
3.1.12 Regionalt og interkommunalt samarbeid.....	23
3.1.13 Organisering (internt, regionalt, næringsforening m.m.).....	23
3.1.14 Steinressurser.....	23
3.2 Eigersund – SWOT analyse;.....	24
4.0 Utredninger og kunnskapsbehov	25
4.1 Vurdering i forhold til forskrift konsekvens utredning.....	25
4.2 Profilering, omdømme og påvirkningsarbeid.....	25
5.0 Planprosess	25
5.1 Organisering.....	25
5.2 Informasjon og medvirkning.....	26
5.4 Budsjett.....	26
5.3 Fremdriftplan og planprosess.....	26
Fremdriftsplan 2008 - 2010	27
VEDLEGG;	28
Strategisk analyse (SWOT-analyse).....	28
Rå kart næringsareal.....	30
Indre del (P – privat areal).....	30
Ytre del (P – privat areal, O – kommunale areal).....	31

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

Kommuneplanen for Eigersund 2007-2018 viser mål, og satsingsområder for utviklingen av Eigersund-samfunnet. Planen er en felles plattform for Eigersund kommune som organisasjon, andre offentlige myndigheter, næringsliv, lag og foreninger og ikke minst for den enkelte innbygger.

Følgende satsingsområder i kommuneplanen for 2007-2018 er utpekt;

1. Innbyggere
2. Næringsliv
Eigersund kommune ønsker å sikre nytt og eksisterende næringsliv forutsigbare rammevilkår gjennom tilrettelegging av næringsarealer, god infrastruktur og effektiv saksbehandling. En annen del av dette er verdiskaping og sysselsetting i tilknytning til havn og fiskeri. Fokus på handel og service er også bidragsyttere for utvikling av byen og sentrum. Det er viktig for kommunen å ha et variert og nyskapende næringsliv.
3. Miljø
4. Kulturelt mangfold
5. Attraktiv arbeidsgiver

Ved å få på plass en strategisk næringsplan for Eigersund kommune vil man kunne arbeide mer strategisk på kort og lang sikt, - noe som er utgangspunktet for denne planen som nå foreligger:

1. Følgende strategiske grep iverksettes:

1. Offensiv satsing på utlegging av nye næringsarealer i tråd med kommuneplan for å sikre rammevilkår for eksisterende bedrifter, samt mulighet for etablering av ny næringsvirksomhet.
2. Lage en strategisk plan for havneområdet

Underpunktene i forslaget til ny næringspolitisk plattform betraktes som følgende:

2. For å iverksette strategiene benytter Eigersund kommune disse virkemidler:
  1. Eigersund kommune skal være offensiven og aktiv og tydelig aktør i forhold til næringsutvikling. Prioriterte satsinger må gjennomføres, og den kommunale organisasjonen må være tilgjengelig og ha en tydelig profil overfor bedrifter og næring som søker kontakt med kommunen.
  2. Eigersunds formannskap gjøres til kommunens næringsutvalg.

Kommuneplanens tekstdel er et viktig styringsdokument som skal følges opp med mer detaljerte planer innenfor enkelte tema og sektorer, bl.a. strategiplan for Eigersund kommune og Eigersund. Eigersund kommune vil gjennom økonomiplan og års budsjett vise kommunens konkrete handlinger og tiltak.

Sentralt i kommuneplanen står målet om å bidra til en positiv næringsutvikling og å gjøre kommunen til et godt og trygt sted å bo. I dette ligger også å ha aktiv byutvikling og dreie kursen i en stadig mer miljøvennlig retning. Formålet med strategisk næringsplan (heretter kalt SNP) er å etablere en lokal forankret næringspolitisk plattform og sikre maksimal styrke i arbeidet med å gjennomføre planen og oppnå målene våre. Strategiplanen skal danne grunnlaget for konkrete satsninger

og samarbeidsprosjekter i årene fremover. Samtidig gir planen bedrifter, næringslivsorganisasjoner og utdanningsinstitusjoner klare signaler om hvilke retningsvalg næringspolitikken i Eigersund kommune vil ta.

1.2 Planarbeidet

Hva er et planprogram?

Stortinget har bestemt at det for alle kommuneplanprosesser som legger rammer for fremtidig utbygging skal fastsettes et planprogram. Dette er nedfelt i **forskrift om konsekvensutredning av 01.04.2005**. Planprogrammet skal redegjøre for hvilke temaer som skal tas opp i kommuneplanprosessen, og hvordan planprosessen skal legges opp. Planprogrammet skal også redegjøre for hvilke utredninger som må gjøres i forbindelse med planprosessen, og det er krav om konsekvensvurdering for alle nye utbyggingsområder som legges inn i planen. Det er forslagsstiller som må utføre slik utredning. Planprogrammet skal angi en tidsplan for arbeidet.

En har funnet det fornuftig å utarbeide et planprogram for det videre arbeidet med SNP for Eigersund kommune, da dette vil være en meget sentral plan for næringsarbeidet i kommunen.

Formål med planen

Eigersund kommune ønsker å sikre nytt og eksisterende næringsliv forutsigbare rammevilkår gjennom tilrettelegging av næringsarealer, god infrastruktur og effektiv saksbehandling. En annen del av dette er verdiskaping og sysselsetting i handel, industri og tilknytning til havn og fiskeri. Fokus på handel og service er også bidragsyttere for utvikling av byen og

sentrum. Det er viktig for kommunen å ha et variert og nyskapende næringsliv.

Målet med planen er å gi klare og entydige forutsetninger for kommunens utvikling.

Minst en gang i løpet av hver valgperiode skal kommunestyret vurdere strategisk næringsplan og markedsplan samlet, herunder om det er nødvendig å foreta endringer i den. Planen peker på tiltak som skal gi et lønnsomt og bærekraftig næringsliv i Eigersund, med tilstrekkelig sysselsetting for kommunens innbyggere og økonomisk grunnlag for effektive kommunale tjenester. Næringslivet skal bygge på de fortrinn og kvaliteter Eigersund har og fortsette det målrettede arbeidet med å forbedre miljø og leveforhold i kommunen.

1.3 Føringer - rammebetingelser

Den strategiske næringsplanen skal bidra til å etablere en forankret næringspolitisk plattform og sikre maksimal styrke i arbeidet med å gjennomføre planen og oppnå målene for næringsarbeidet i Eigersund kommune. Strategiplanen skal danne grunnlaget for konkrete satsinger og samarbeidsprosjekter i årene fremover. Samtidig gir planen bedrifter, næringslivsorganisasjoner og utdanningsinstitusjoner klare signaler om hvilke retningsvalg næringspolitikken i Eigersund kommune vil ta. Planen må rulleres jevnlig hvert 4. år.

Et viktig element i planarbeidet vil være å både klare å ivareta eksisterende næring samt ha fokus på å kunne etablere ny næringsvirksomhet på kort og lang sikt.

1.4 Overordnede målsettinger

Strategiplanen skal danne grunnlaget for konkrete satsinger og samarbeidsprosjekter i årene fremover. Samtidig gir planen bedrifter, næringslivsorganisasjoner og utdanningsinstitusjoner klare signaler om hvilke retningsvalg næringspolitikken i Eigersund kommune vil ta.

I markedsføringsøyemed vil en sette fokus på å:

- ✓ Styrke merkevaren Eigersund med vekt på de assosiasjoner som naturlig hører til
- ✓ Merkevaren Eigersund skal utnyttes maksimalt i profileringen av kommunen overfor alle målgrupper vi møter eller ønsker å henvende oss til.
- ✓ Eigersund skal fremstå – med en attraktiv og helhetlig profil og identitet.

Viktige mål i kommuneplanen som har betydning for arbeidet med SNP:

- Eigersund skal være senter i Regionen.
- Kommunen og havnevesenet skal til enhver tid ha tilstrekkelig med byggeklare næringsarealer.
- Eigersund kommune skal være en pådriver for utbygging og utbedring av en god infrastruktur lokalt og regionalt.
- Kommunen og havnevesenet skal legge til rette for økt verdiskapning og sysselsetting.
- Eigersund skal bli en sentral kommune for utvikling av virksomhet innen energi og miljø.
- Trehusbyen Eigersunds identitet og særpreg skal bevares gjennom aktiv byutvikling og vern gjennom bruk.

For å støtte opp om et aktivt næringsliv vil Eigersund kommune til enhver tid ha en oppdatert næringsplan med konkrete tiltak som støtter opp under de behov næringslivet har og som kommunen har ansvar for eller mulighet til å gjøre noe med.

Hovedmålet for Eigersund kommune sin næringsutvikling vil være at man i en åpen dialog med næringslivet legger forholdene til rette for utvikling på en slik måte at eksisterende næring og arbeidsplasser sikres og at nye utvikles. Dette er en kontinuerlig prosess for alle parter i nært samarbeid.

1.5 Visjon:

"Vekst gjennom nyskaping og trivsel" - et godt sted å bo -

Eigersund er et godt sted å bo! Eigersund er også et attraktivt sted for de sommergjester som besøker oss hvert år. Gjennom vår visjon og de ulike tiltakene skal vi sammen markedsføre at Eigersund er et utmerket alternativ å bosette seg, gå på skole, jobbe og delta i et mangfoldig og interessant kultur- og fritidstilbud.

Eigersund kommune ønsker å være attraktiv for næringslivet og et godt og trygt sted å bo og vokse opp i for alle. Denne visjonen krever målrettet arbeid også innenfor næringsutvikling. Kunnskapsutvikling, næringsliv og det offentlige er alle viktige parter som må fungere både hver for seg og i samhandling. Det er også viktig at det i befolkningen i Eigersund finnes en kultur og rom for kreativ utvikling, samarbeid på tvers av næringer og ikke minst miljø for nytenkning.

Begrepet **vekst** spiller på vedvarende økning av befolkningen i kommunen, omsetningsvekst i næringslivet, nye bedrifter og ikke minst økt innovasjon i etablerte bedrifter.

Begrepet **nyskapende** spiller på kreativitet og entrepenørskap. Eigersund kommune skal fremstå som nyskapende ved å satse på:

- Nye og effektive løsninger innen kommunen overfor næringslivet
- Nye bedrifter og økt innovasjon i etablerte bedrifter
- Nye nettverk internt i kommunen og eksternt
- Nye muligheter for profilering og markedsføring av kommunen

Begrepet **trivsel** brukes gjerne om de "myke" sidene til skille fra de fysiske faktorene. Trivsel forklarer hvorfor folk velger å bo i Eigersund kommune, som igjen gir lokalt mangfold, aktiviteter og bevisstgjøring rundt arkitektur/byggeskikk.

Hvilke faktorer øker trivselen? Dette er spørsmål vi kontinuerlig må stille oss for å kunne gjøre Eigersund kommune mer attraktiv, både for de nåværende beboerne og for å trekke til oss nye innflyttere.

Viktige stikkord er mangfold, kreativitet, fellesskap, identitet, tilhørighet og lyst til å bosette seg i kommunen.

Samspillet mellom kommune, næring og nyetablering av næringsliv

Samspillet mellom Eigersund kommune og næringsliv er et viktig fundament for begge parter. Kommunens omdømme kan være av avgjørende betydning for at en bedrift vurderer Eigersund kommune som aktuell for etablering av sin virksomhet. Andre næringsvirksomheter som allerede finnes i

kommunen er andre faktorer som spiller inn ved nyetableringer.

I tillegg er nivået på de kommunale tjenestene som skole, helse, barnehage og fritids og kulturtilbud samt tilstrekkelig areal for bolig og næring av stor betydning for om en bedrift velger å etablere seg i kommunen. Dette vil være viktige salgsargumenter i næringsarbeidet noe som vi må ha kontinuerlig fokus på for å kunne opprettholde og skape nye næringsvirksomheter.

Eigersund kommunes ønsker at den skal oppleves som innovativ og som en service kommune med vilje og ønske om å ta vare på eksisterende næringsliv. Det er også viktig å få inn nye bedrifter og næringer som både det offentlige, innbyggerne og næringslivet generelt kan dra nytte av.

1.6 Status og utfordringer

I Eigersund kommune er det særlig næringsmiddel og fiskerinæringen og aktivitet i og rundt hjørnesteinsbedriften Aker Eigersund AS som utgjør de sentrale delene av næringslivet. Det er Eigersunds sentrale plassering i Nordsjø-bassenget, med kanskje Norges beste naturlige havn, som gjør stedet så attraktivt.

Kommunens rolle i næringsutvikling er først og fremst å være en tilrettelegger, særlig når det gjelder infrastruktur og næringsareal. I tillegg er det naturlig at kommunen utarbeider planer, gir tilbud om grunnleggende etablererveiledning og opplæring, formidler kontakt inn mot virkemiddelapparatet og andre offentlige aktører og er representert i diverse fora som er aktuelle i denne sammenhengen.

En har for kommuneplanarbeidet definert flere områder når det gjelder næringsliv i kommuneplanen:

- Tilrettelegging av infrastruktur

Legge til rette for videreutvikling av eksisterende industri og servicebedrifter i form av mulighet for foretting, samt utviding i tilknytning til eksisterende næringsareal.

Stimulere fremveksten av nye næringer og økt FoU-aktivitet gjennom tilrettelegging av nye sentrumsnære og sammenhengende areal,.

Arbeide for å styrke Eigersund som regionsenter for handel og service ved satsing på sentrumsutvikling/kultur kombinert med frigjøring av areal til næring i sentrum.

Prioritere og sikre areal knyttet til Eigersund havn, for at havnen skal få sikre rammevilkår

Legge til rette nye næringsarealer på landsiden, enten i tilknytning til overordnet vegsystem(rv, europavei) eller i tilknytning til eksisterende næringsområder.

Sette fokus på utbedring og utbygging av hovedvegsystemet i Eigersund, da særlig i tilknytning til riksveg og europaveg. Herunder utbedringer av flaskehals, nye traseer, omlegginger av strekninger, trafiksikkerhet m.m.

- Stimulere til nyskaping

Legge til rette for områder som egner seg for samlokalisering av virksomheter innen samme bransje (kunnskapsparke). Stimulere til utvikling av sterke fagmiljø.

Prioritere innspill som fremmer internasjonalisering og profilering av Eigersund.

I kommunen bør det til enhver tid være omlag 50 daa som kan tilbys på kort varsel, dvs. innen 3 mnd. Videre bør det være areal reserver på om lag 150 daa. som kan gjøres tilgjengelig i løpet av 12 mnd. dvs. de må være ferdig flateregulert.

Næringsvennlig og profesjonell offentlig sektor som gjennom sin planlegging og forvaltning legger vekt på å være løsningsorientert innen rammene for regelverket.

Ha en helhetlig og samordnet kommunal næringspolitikk.

Fokus på foredlingsindustrien og tiltak i tilknytning til denne for eksempel utdanningstilbud, forskning, videreforedling m.m. jfr. Matfylket Rogaland.

Se på utvikling av maritime næringsklynger, samt vurdere arealbehov i planperioden.

Natur og kulturbaserte opplevelser og næringsutvikling.

Vurdere mulighetene for å utvikle Eigersund havn som cruisehavn.

Se på hvilke muligheter det er for at næringslivet i Eigersund skal kunne få ta del i verdiskapningen på sokkelen.

Stimulere til lokal produksjon/videreforedling av biomasse til for eksempel bioenergi m.m.

2.0 Fakta - Utviklingstrekk i kommunen

2.1 Demografi

Eigersund omfatter relativt store geografiske områder, men likevel en relativt konsentrert befolkning. Om lag 75 % av befolkningen bor i tettbebygde strøk, hovedsakelig i Eigersund by, noe som gjør dette til en bykommune.

2.1.1 Befolkningsutvikling/nettoinnflytting og kjønnsfordeling;

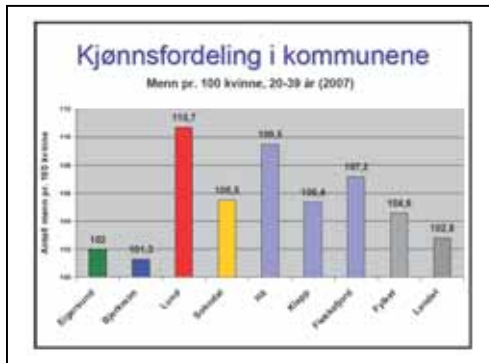
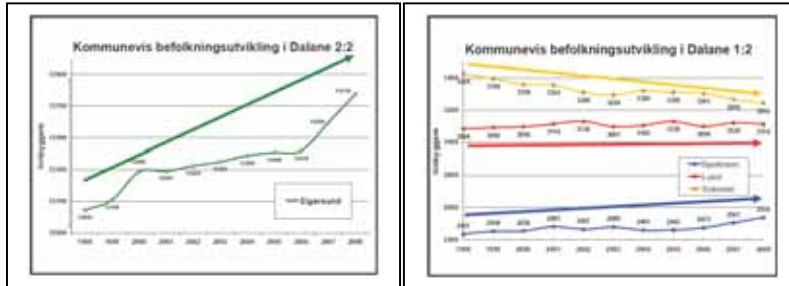
Folkemengden i Eigersund kommune pr 1.1.2009 var på 13 969 – en økning på 191 personer dvs. en økning på 1,39 %. Eigersund kommune hadde pr. 01.01.08 et samlet innbyggertall på 13.778. Eigersund hadde den 87. største økningen i folketallet i fjor. Folketallet hadde en økning med 184 personer i 2007. Dette utgjør en tilvekst på 1,34 %. I 2007 ble det født 166 barn i Eigersund. Fødselsoverskudd var 59 (født – døde). Nettoinnflytting var 126 i 2007. (492 flyttet inn og 366 flyttet ut). Samlet befolkningstall i Dalane inkludert Bjerkreim, Lund og Sokndal er det totalt 22.906 pr.01.01.09.

Eigersund har de senere år hatt en jevn vekst i folketallet og en legger til grunn at denne veksten vil fortsette i planperioden.

Veksten i Dalane totalt fra 1998 har ligget mellom 0,5-1,4 % pr. år.

Når det gjelder kvinneandelen har Eigersund flere unge kvinner pr mann i samme aldersgruppe enn fylke og landsgjennomsnitt.

2.2 Næringsstruktur

Industrien er viktig for Eigersund. Innen prosess-, maritim- og næringsmiddelindustri eksisterer det kompetansemiljøer som

skaper et betydelig antall arbeidsplasser. Generelt er vilkårene for å drive industri i Norge vanskelig, noe som er med på å presse fram effektivisering og rasjonalisering. For leverandørindustrien i Eigersund er Aker Eigersund AS viktig.

Den maritime virksomheten i Eigersund består av fiskeriindustri, landbaserte virksomheter med mer og en stor del er knyttet mot skipsfartsindustrien nasjonalt og internasjonalt. Eigersund har flere innovative og verdensledene bedrifter på sitt felt, som er med på å sette Eigersund kommune på kartet.

I Eigersund er det et miljø av bedrifter innen bygg og anlegg. Bygge- og anleggsvirksomheten er utsatt for betydelige konjunktursvingninger. På landsbasis var det en rekordhøy tilgang på nye byggeprosjekter fra 2005 fram til første kvartal i 2008. For å opprettholde og stabilisere utviklingen spesielt nå med dagens finanskriser er reguleringspolitikken til kommunen viktig. Næringen er avhengig av samarbeid mellom kommune og næring for å oppnå god kommunikasjon og effektiv forvaltning av arealer til bolig og næringsbygg.

At Eigersund har en betydelig landbruksnæring er for noen mindre kjent. Landbruket har stor betydning for sysselsetting direkte og indirekte, bosetting og kulturlandskap i kommunen. Eigersund er den tredje største sauekommunen i Norge, etter antall vinterføra sau. Eigersund har også Norges største storfeslakteri Nortura Eigersund. I Eigersund er det mange store bruk i indre strøk av kommunen og mange små bruk langs kysten. De små brukene blir drevet i kombinasjon med arbeid utenom småbruket. For mange småbruk har jordbruket i lang tid blitt drevet sammen med fiske. En vanlig kombinasjon i dag er gårdsdrift og arbeid i industrien, f. eks på Aker Eigersund AS som er den viktigste enkeltbedrift i Eigersund.

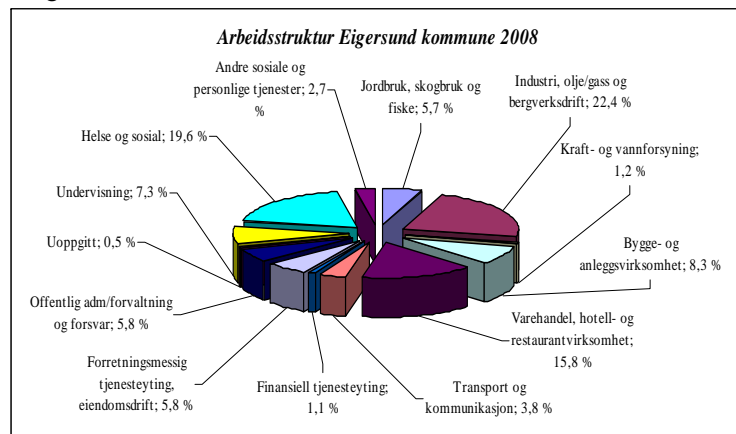

De siste årene har det vært en tendens til at stadig flere bønder tar arbeid utenom bruket. Tilgangen til arbeid utenom bruket har stort sett har vært god. Kreativiteten til å starte nye virksomheter på gårdsbruk er sannsynligvis blitt holdt nede av samme grunn.

2.3 Sysselsatte pr næring

Ut ifra statistikk ser man at Eigersund er størst innenfor industri og bergverksdrift. Helse og sosial er den nest største innenfor sysselsetting. Varehandel, hotell og restaurant er den tredje største.

Tabellene under viser hvordan arbeidsplassene i kommunen er sammensatt. Arbeidsstruktur er relatert til personer som bor i Eigersund kommune

Denne tabellen viser hvordan personer som er bosatt arbeider – dvs. hvilke arbeidsgrupper de arbeider innenfor. Tabellen omfatter personer som bla. pendler.

Innledningsvis ønsker en å vise til at næringslivet i Eigersund kommune ser ut til å gjøre det godt økonomisk – basert på skattetall og meget lav arbeidsledighet. Dette har også blitt bekreftet ved at Eigersund ble kåret til Norges 4 næringsby. Av alle Norges 91 byer er Eigersund den 4. beste næringsbyen. Dette kommer fram i en undersøkelse gjort av Kapital og D&B. Flere kriterier er lagt til grunn for rangeringen og et år er brukt på arbeidet som resulterte i at Eigersund havnet i toppsjiktet.

Videre er vi i en situasjon hvor vi har et forholdsvis variert næringsliv innenfor ulike sektorer. Hvis en skal trekke en hovedkonklusjon over tabellene som viser utviklingen innenfor arbeidsmarkedet (arbeidsstrukturen) i kommunen totalt går denne på at industriarbeidsplassene har blitt redusert, mens tjenesteproduksjon har økt. Noe av årsaken til økning innen tjenesteproduksjon har med etableringen av Amfi Eikunda. Innen Helse og Sosial er det også en generell økning, dette pga etablering av Dalane distriktsmedisinske senter.

2.4 Nyetablering

I Eigersund er det en nær sammenheng mellom befolknings utvikling og næringsutvikling. Man anser det som viktig at man prøver å stimulere til utvikling og vekst i etablerte bedrifter.

Totalt i 2008 ble det registrert 131 nye bedrifter i Eigersund, hvor 56 av disse var AS selskaper. I løpet av 2008 ble totalt 7 bedrifter nedlagt, samt 2 tvangsoppløsninger. I registeret til Brønnøysund 2008 er det totalt 2055 aktive bedrifter, hvorav 563 er aktive AS. For hele 2008 byttet 30 AS foretak daglig leder. I 2009 er det registrert 1 konkurs pr 02.03.09.

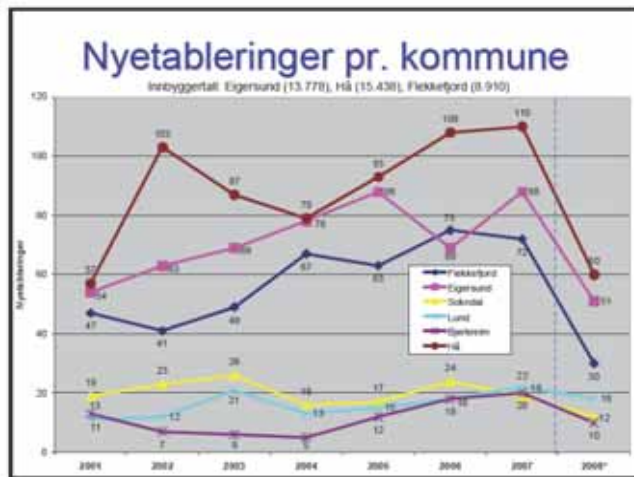

Nyetableringer i Eigersund kommune fra 2001 til 31.12.08

År	Antall bedrifter
2001	54
2002	63
2003	69
2004	78
2005	88
2006	69
2007	88
2008	56

Tabell under fra september 2008 viser ny etableringer pr

kommune. Fra 2001 og fram til 2005 har det vært en jevn økning i nyetableringer i kommunen. 2006 gikk man tilbake til

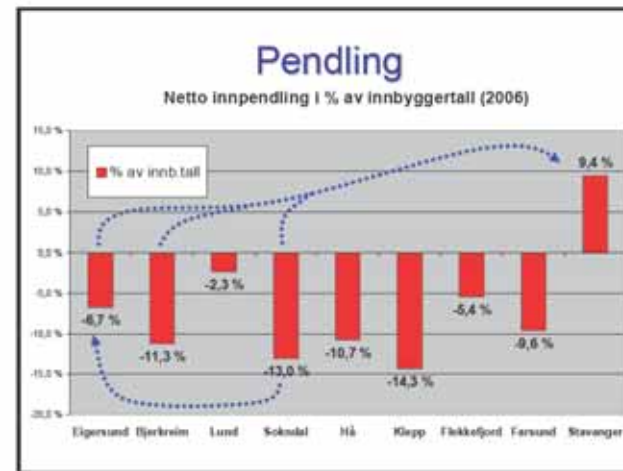
samme antall etableringer som man hadde i 2003. I 2007 fikk man så en ny positiv økning i nyetablering med totalt 88 nyetableringer. 2008 ser man igjen en nedgang, noe man mener kan skyldes finanskrisen som skapte usikkerhet ut på høsten.

Utfordringer;

- Statistikken sier ikke noe om antall tilsatte eller fordeling av type næring.
- Statistikken sier heller ikke noe om hvor mange av de nyetablerte næringene som eksisterer etter 3 til 5 år.

2.5 Pendling

Regionforstørring og sentralisering etter 1980 har endret arbeidsmarkedets og tjenestetilbudets geografi. (www.toi.no)

Regionforstørring innebærer økt rekkevidde som gjør at folk

kan velge arbeidsplass over et større geografisk område. Resultatet vises som økte pendlingsavstander.

Regionforstørringen kan også ha bidratt til styrking av bosettingen i områder rundt sentrene. Den økte rekkevidden skyldes vei utbyggingen. God tilgjengelighet og et mer utbygd tjenestetilbud i regionsentrene gjør at det totale tjenestetilbudet har blitt bedre. Reiselengden til arbeid innenfor dagpendlingsavstand har økt med minst 25 prosent etter 1980 i Norge. Selv om det har vært en vesentlig sentralisering av arbeidsplasser og bosetting, tyder analyser på at hovedårsaken til økte reiselengder er økt rekkevidde som har gitt regionforstørring og mer regional integrasjon.

Dette er dokumentert både med pendlingsstatistikk og med tall fra de nasjonale reisevaneundersøkelsene.

Regionforstørringen er hovedsakelig et resultat av omfattende utbygging av veinettet. De økte pendlingsavstandene er trolig et uttrykk for at nye muligheter er tatt i bruk. Det har blitt bedre tilgang på arbeidsplasser fordi de yrkesaktive kan velge arbeid over et større geografisk område. Næringslivet har fått bedre tilgang på arbeidskraft og servicenæringen har fått større markedsunderlag.

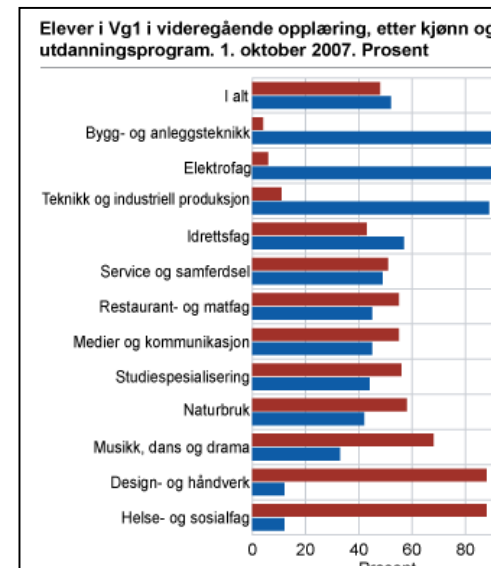
Fra Eigersund sitt stå sted ut i fra tabellen som er illustrert over fra SSB pendler 6,7 % av Eigersundere ut av kommunen hver dag.

Når man ser på pendlemønsteret som er illustrert fra SSB, har Eigersund netto innpendling fra Dalane kommunene, men også en utpendling til Stavanger regionen i nord på 6,7%.

2.6 Utdanningsnivå

Ser man på tabellen under ser man hvilke utdanningsprogrammer som andel av jenter og gutter velger på generell basis. De siste ti årene har det vært en økning i andel kvinner i

høyere utdanning. Fra alle fylkene er det flere kvinner enn menn blant studentene.

Fremtidens arbeidsliv vil være preget av høye krav til kompetanse. Systematisk kompetanse bygging og sterk satsing på høyere utdanning, er

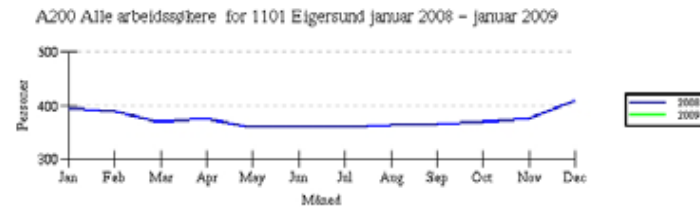
helt avgjørende for den videre utviklingen av samfunns- og næringslivet i Eigersund, Dalane og for Stavanger regionen. Kompetanse innbefatter i denne sammenheng summen av kunnskap, ferdigheter og holdninger, og er en viktig forutsetning for utvikling og bruk av ny teknologi og bedrifters evne til nyskaping.

En prioritert oppgave i strategiplanarbeidet vil være å legge til rette for at kommunen har et godt og bredt utdanningstilbud og at det systematisk utvikles et konkurranskraftig næringsliv basert på effektiv utnyttning av tilgjengelig kunnskap. Gode utdanningsinstitusjoner og gode bedriftsinterne læringsmiljøer er en sentral forutsetning for å tiltrekke og beholde kvalifisert arbeidskraft.

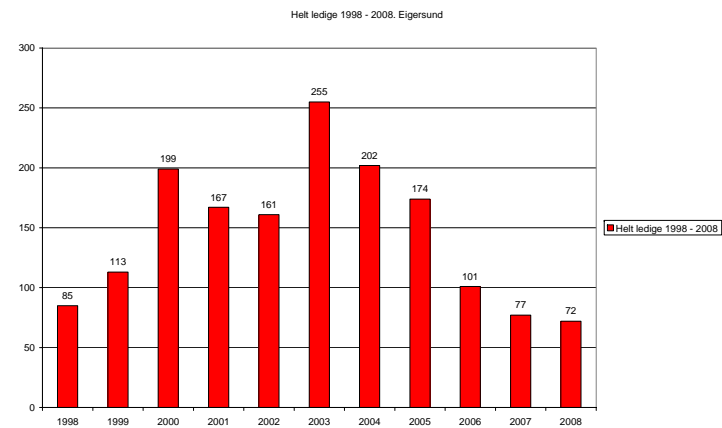
2.7 Arbeidsledighet

Effektene av den internasjonale finansuroen og raskt fallende aktivitetsvekst i USA og Europa har imidlertid allerede gitt merkbare utslag i norsk økonomi og økt arbeidsledighet. Råvareprisene har gått betydelig ned, og Oslo Børs har i likhet med børser over hele verden falt sterkt. Den internasjonale finanskrisen og dempet vekst forventes også å gi negative utslag i Eigersund. 2009 forventes å bli det første året med aktivitetsfall i norsk fastlandsøkonomi siden 1989, noe som forventes å virke inn på forbruket og investeringsnivået i Norge, Rogaland, Dalane og Eigersund i 2009.

Eigersund, Dalane og resten av Norge har hatt flere år med økonomisk oppgang, hvor tilgjengeligheten på interessante og godt betalte jobber har vært svært god. Men pga av finanskrisen verden over har ledigheten økt gjennom de siste månedene, og i tillegg får vi stadig negative nyheter om den økonomiske utviklingen i utlandet og Norge generelt.

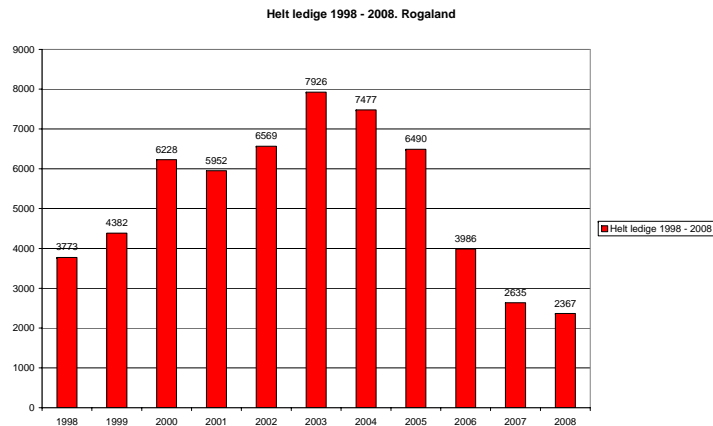
Beholdning av alle arbeidssøkere fra januar 08 til januar 09.

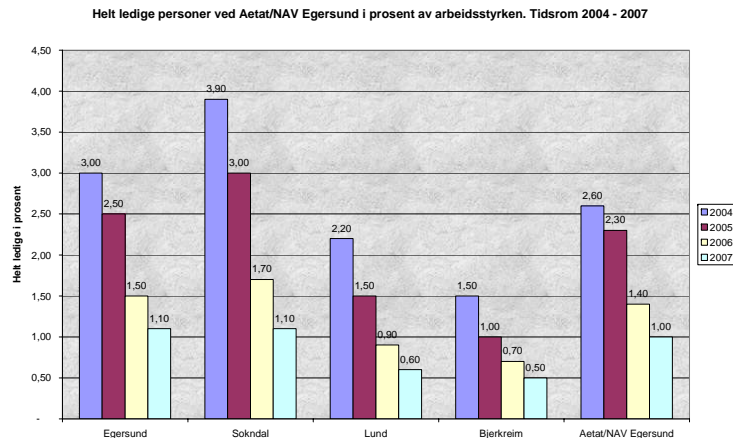
Helt ledige 1998 – 2008. Eigersund kommune

2008 var et år med rekordlav ledighet og ekstrem høy aktivitet. Vi har gått inn i 2009 med økning i ledigheten, men sammenlignet med 2003 og 2004 er ledigheten fortsatt svært lavt (se tabellen under).

Innen akademiske yrker (f eks undervisning), helse og omsorg har faktisk ledigheten gått ned i 2009, mens den har steget innen bygg og anlegg.

Tabellen over viser totalt ledige personer ved NAV i prosent av arbeidsstyrken i tidsrommet 2004 til 2007.

Arbeidsledigheten har vært og er lavere enn snittet i Norge. Men man har allerede fått en indikasjon på hvordan arbeidsledigheten kan øke pga finanskrisen i år.

2.8 Oppsummering næring

Ut i fra statistikken ser vi noen utfordringer kommunen står ovenfor. Dette kan oppsummeres i følgende utfordringer;

- ✓ Mange nyetablerere, men få antall sysselsatte, noe som betyr at det i hovedsak er enkeltmannsforetak. Har derfor ikke stor innvirkning på sysselsettingen.
- ✓ Sårbarhet i forhold til Aker Egersund AS
- ✓ Nortura – sentral i Nortura systemet
- ✓ Større utpendling enn innpendling. Arbeidsmuligheter innen dagpendelavstand.
- ✓ Sterkt Maritimt miljø
- ✓ Næringsstrukturen kjennetegnes av mange små og mellomstore bedrifter
- ✓ Økende arbeidsledighet
- ✓ Stadig flere permitterte
- ✓ Offentlig sektor knyttet til helse (DMS) kompetanse og kvinnearbeidsplasser

Statistikken skal gjør oss oppmerksom på hvilke trender som er rådene, men pga av finanskrisen er det ikke lett å mene noe om hvilke trender som kommer til å skje i de nærmeste månedene av dette året. Det er ellers viktig å legge til rette for at flere kommer tilbake etter endt utdanning, eller at de fortsetter å bo i kommunen og finner jobb. Det viser seg at gode oppvekstvilkår og kulturtilbud er viktig for trivsel og uten

trivsel skapes ikke bolyst, og dernest arbeidsplasser og utvikling.

3. Status & utfordringer

I skrivende stund har man den finansielle krisen internasjonalt som har forflyttet seg nasjonalt, til fylket og regionen. Man har allerede fått tilbakemeldinger fra det lokale næringsliv en uro for nedgangen i ordrereserver som igjen kan føre til færre arbeidsplasser på kort og lang sikt. En måte å snu denne negative trenden på er å tilrettelegge nye arealer og infrastruktur til nye oppgangstider. Ved at man i nedgangstider bidrar til diverse tiltak og investeringer gjør at man lokalt forhåpentligvis ikke vil oppleve finanskrisen så sterkt.

3.1 Status etter næring

3.1.1 Jordbruk og skogbruk

Jordbruksproduksjonen er relativt ensartet med hovedvekt på storfe- og saueproduksjon. Mange bruk har kombinert drift med storfe og sau, da produksjonene utfyller hverandre godt i dette området med mye beitemark. Det har vært en økning i kjøttproduksjonen de siste årene. Utenom storfe og saueproduksjon er det noe slaktegrisproduksjon, slaktekylling produksjon, eggproduksjon og pelsdyr oppdrett. Det er også noe gårdsturisme, grønn omsorg og frukt- og bær produksjon, men ellers lite tilleggsnæringer. Utviklingen av det tradisjonelle landbruket i Eigersund følger trendene som for resten av landet med stadig færre og større driftsenheter. Andelen leiejord øker år for år. Det var pr. 1.1.2008 totalt 218 driftsenheter, pr 1.1.09 totalt 216 driftsenheter i Eigersund som

søker produksjonstilskudd i jordbruket. Som sammenligning var det 318 driftsenheter i 1990.

I det siste årene har det blitt stadig flere samdrifter i melkeproduksjonen. Det er for tiden 7 stk i Eigersund. Ca. 19 % av melkeproduksjonen blir nå produsert på samdriftsbruk i Eigersund. Total produsert melkemengde i kommunen reduseres noe årlig og var i 2007 på 6974 tonn. Dette skyldes at mange selger melkekvoten. Det er pr. 1.1.2008 68 melkebruk med aktiv melkeproduksjon i kommunen. Gjennomsnittlig kvote pr. bruk er ca. 109.000 liter.

Skogen er en del av bondens samlede ressurser. Det er nå sterkt fokus på bioenergi. Bioenergianlegget på Lagård er nå ferdig. Anlegget er definert som et pilotanlegg med bakgrunn i prosjektets størrelse, potensialet og at det ikke finnes noen tilsvarende bioenergi prosjekter i denne regionen. Sentrale politiske myndigheter ønsker å satse på bioenergi for å stimulere til økt miljøvennlig energiproduksjon, bidra til økte inntekter for landbruket, og samtidig hindre at kulturlandskapet gror igjen. Prosjektet har en høy samfunnsøkonomisk verdi. Pilotanlegget i Eigersund er svært viktig for satsingen på bioenergi i Rogaland. Bio Dalane skal selge energi i form av vannbåren varme fra flisfyring til offentlige og private kunder på Lagård i Eigersund. Eigersund er også et optimalt område for produksjon av lerk og juletre- og pyntegrønt. Stortinget i dag prioriterer familiejordbruket og støtter godt opp under storfe og sauehold. Dette er gunstig for Eigersund landbruket.

Utfordringer;

Landbruket i Eigersund står likevel overfor store utfordringer framover:

- mange gamle driftsbygninger
- færre bønder og mindre fagmiljø
- gjengroing av kulturlandskapet,
- mye jordleie (mye transport)
- bulk orientert (lite nisjeproduksjon og økologisk landbruk) og internasjonale avtaler (WTO – avtale)
- Man kan anta økt konkurranse fra import markedet.

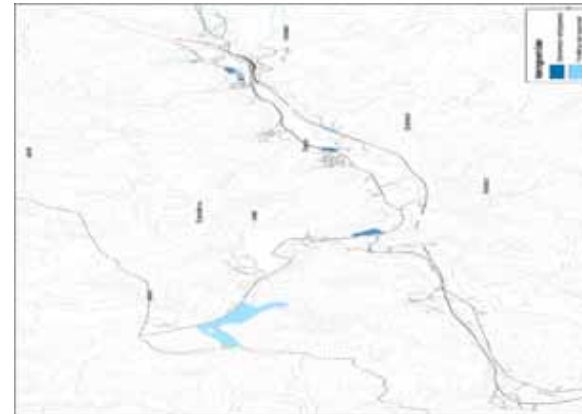
Næringsmiddelindustrien spenner fra mindre gardsproduksjon til Nortura som er Norges største storfeslakteri. Anlegget på Tengsareid produserer bl.a. 4 millioner kilo kjøttdeig hvert år. Det er viktig å sikre at denne type videreforedling får sikre arealmessige rammevilkår, samt at en må oppmuntre til knoppskytning. Eigersund har ellers forutsetninger for å ha vekst og verdiskaping knyttet til mat- og måltidsnæringen. Dette kan oppnås gjennom økt fokus på innovasjon, kompetansebygging, økt produksjon og foredling og konkrete prosjekter eller fellesaktiviteter mellom næringsaktørene, FoU-institusjoner og offentlig sektor.

3.1.2 Industri

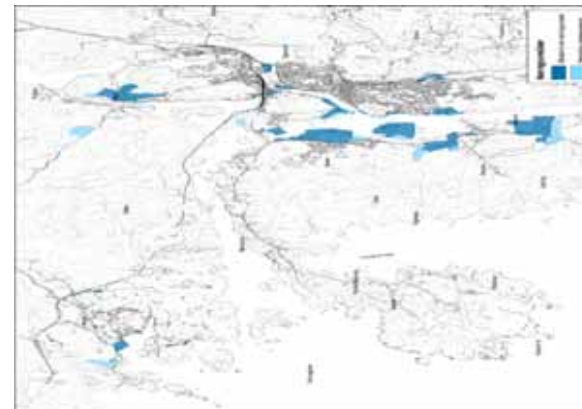
Under ligger rå kart over næringsarealene som er privat eller kommunalt eid. Mørk blå er eksisterende næringsarealer, mens den lysblå fargen er fremtidige næringsarealer.

Større kart ligger som vedlegg på side 31 og 32

Rå kart næringsareal

Indre del (P – privat areal)

Ytre del (P – privat areal, O – kommunale areal)

3.1.3 Fiskeriindustri

Fiskeindustrien er mangfoldig fra moderne filetanlegg til det enkle fiskemottak. Både målt i antall ansatte og omsetning er dette en viktig og sentral del av det lokale næringslivet. Det er særlig sild, brisling, makrell og lodde som skaper de største verdiene i Eigersund. Fiskeindustrien er helt avhengig av rammebetingelser som gjør at det er attraktivt for fiskeflåten å levere fangst til Eigersund. Det er viktig å bygge ut infrastruktur slik at havnen fremstår som attraktiv for alle typer fartøy.

I dag er det særlig 3 faktorer som er avgjørende for lokalisering av moderne fiskeindustri. Dette er 1) gode kommunikasjoner, 2) havneinfrastruktur og 3) tilgangen på arbeidskraft. Men hovedforutsetningen er likevel tilgang til råstoff.

Man har sett en tendens til at fiskeriindustrien er blitt redusert over tid. Samtidig ser man en økning i fiskerirelatert industri og service som Eigersund Trål, Z-Marine med flere.

Det har i dag nesten ingen betydning hvor fiskeindustrien er lokalisert i forhold til fiskeflåten eller i forhold til lokalisering av oppdrettsnæringen jfr. leveringsstruktur.

Det er en stadig utfordring å få til mer kontinuerlig produksjon for å jevne ut sesongvariasjoner m.h.t. råstoff. Tendensen er at mer og mer av råstoffet blir tilført med transport enten ved bil eller ved båt.

Fiskeindustrien er konkurranseutsatt. I arealsammenheng er det særlig investering i havn, vei og tilgang til billige tomter som er mest avgjørende for den lokale fiskeindustrien. I tillegg er også tilgang til gode lokaliteter for oppbevaring av levende fisk et viktig konkurransefortrinn.

Lokalisering av fiskebedrifter og tilhørende infrastruktur er en stor utfordring med hensyn til å planlegge med utgangspunkt i store volum når det gjelder transport på land og sjø. Fiskeindustrien er svært arealkrevende både på land og sjøsiden.

Utfordringer for det videre planarbeid

- Mulighetsstudie fiskeri og relaterte næringer. (Trål, nett, og vedlikehold)
- Perspektivanalyser – få mer systematisert informasjon.
- Styrke tjenesteytende næringer (nyetableringer, relokalisering)
- Produktutvikling
- Strukturendringer
- Havbruk
- Videreforedling

3.1.4 Eigersund Havne områder

Eigersund har en av de mest komplette havnene når det gjelder varer og tjenester til fiskeriflåten.

Eigersund havn tilbyr alle de tjenester og servicefunksjoner som moderne fiskeri og transport trenger, samt kort vei til de viktigste markedene på kontinentet. Havnen er i dag blant de største og viktigste fiskerihavnen i landet. Aktiviteten spenner fra mottak av fiskeriråstoff, utskipping av gods m.m. Havnen

ligger sentralt i forhold til effektiv utnytting av vei og jernbane forbindelser, noe som er viktig for å få en effektiv logistikk.

Egersund havn er sentral for transport til kontinentet. Kommuneplanen bør tilrettelegge for økt aktivitet i tilknytning til transport av gods til og fra utlandet. Det bør og sees på muligheter for å etablere næringsaktivitet i tilknytning til havna som kan utnytte fortrinnet ved å ligge så nært de største og viktigste markedene i Europa. Det viktigste er at en klarer å utnytte konkurransefordelene Egersund havn har i forhold til andre havner langs kysten. Dette medfører at det er en overordnet strategi å ikke gi slipp på industri og havneareal til andre formål som ikke er avhengig av nærhet eller tilgang for produksjon. Samtidig må man ha tilstrekkelig utskipping og lagringsarealer. Dette vil kunne betjene bedrifter som skal skipe produktene sine ut av havn.

I Egersund skjer det en god del lossing og lasting av båter. Det er tørrbulk som er den største type last som går over havna, fulgt av landing av fisk, stykkgodt og til sist våt bulk. En viktig forutsetning for å benytte sjøtransport er store volum.

Kommunen har et spesielt viktig ansvar for tilrettelegging for sjøtransporten, som en av de største fiskeri byene i Norge.

I sammenheng med større industriutbygging vil det også i fremtiden bli aktuelt å bygge og utvide kaianlegg i kommunen. En sentral rolle kommunen har er å bygge ut infrastruktur som kaier m.m. samt sikre areal gjennom kommuneplanen. Økende containerbruk i fremtiden vil f.eks. føre til økte arealbehov i tilknytning til havna. Det vil også være viktig å se på de to andre havnene i kommunen og få en planmessig avklaring av fremtidig status og bruk av disse.

Utfordringer

- ✓ Arealkonflikter
- ✓ Infrastruktur
- ✓ Helhetlig tilnærming
- ✓ Planmessig avklaring av fremtidig status av havnene
- ✓ Samarbeid internt og eksternt

3.1.4.1 Egersund havn som framtidig Cruise Havn?

Cruisenæringen har de to siste tiårene vært den av reiselivsnæringene som har hatt størst vekst. En slik vekst skaper både muligheter og utfordringer. Stadig flere havner/destinasjoner både i Norge og i andre land er interessert i cruiseturisme og vurderer satsing. Den betydelige veksten i Nord-Europa ser ut til å kunne fortsette. Vekstmulighetene styrkes også av at det er relativt få europeere (sammenlignet med amerikanere) og enda færre fra øvrige verden som reiser på cruise i ferien. Rederiene har historisk sett også vært flinke til å fylle nye skip med høyt belegg. Cruiseturisme er på mange måter et fagfelt på siden av/parallelt til annen turisme. Selv om det er noen klare forbindelseslinjer, opereres cruise i stor grad som et eget forretningsområde. Hovedaktørene er i stor grad andre enn det vanlige reiselivsapparatet er vant til å håndtere.

Utfordringer

- ✓ Høy kostnad for å komme inn på cruisemarkedet
- ✓ Kompetanse om hele fagfeltet "cruiseturisme" er begrenset.
- ✓ Bør ha en person som fulltidsansatt som innehar ansvaret og vertskapsrollen overfor dette markedet
- ✓ Samarbeid internt og eksternt
- ✓ Avgiften på utslipp av NOx i Norge skaper betydelig usikkerhet om fremtidig utvikling

3.1.5 Egersund Sentrum

Egersund by og sentrum er "drivhjulet" i regionen – forsterket gjennom utbygging og utvidelse av Eikunda Amfi og ikke minst er byen blitt satt på kartet av Julebyen/Ungdommens kammermusikk festival, Bluesfestival og Visefestivaler med mer.

Planleggingen av Egersund sentrum må ta utgangspunkt i byens egenart og estetiske verdier, for bare da kan en få til en helhetlig utforming av bykjernene med god tilgjengelighet, økt handel og et levende bymiljø. Byen ligger mellom to landsdeler, Vestlandet og Sørlandet, som et viktig identitets skapende element. Sjøen er en grunnleggende faktor for byens tilblivelse og lokalisering og er med på å gi byen sin særpregede identitet. Målet må være å åpne byen mot sjøen og gjøre havneområdet i Vågen til en levende og tilgjengelig del av byens sentrum.

Sentrum er byens kulturelle tyngdepunkt. Kulturlivet vil sammen med handelen danne den viktigste rammen for å utvikle et sterkt og livskraftig sentrumsområde som trekker folk fra hele regionen. Kommunen vil gjennom lokalisering og etablering av kulturbygg og andre offentlige institusjoner bidra til å gjøre sentrum til et samlingssted også om kvelden og i helgene.

Som resten av landet er kjøpekraften stor i Egersund. Nasjonalt har detaljhandelen økt med ca 60 % det siste tiåret. Ca 14,7 % av bedrifter er engasjert i varehandelen. Lokale aktører rapporterer også om en svært god utvikling de senere årene, fra 2005 til 2006 var det en økning på totalt 7 % i Rogaland, mens i Egersund var økningen på + 7,9 %. Bransjen står likevel overfor utfordringer. På regionbasis i

2006 var gjennomsnittlig detaljhandel per innbygger kr 63 600,-. I Egersund var dette 61200. Handelslekkasje medfører tapt omsetning i Egersund, samtidig som det svekker sentrumsområdet i kommunen og veinettet og miljøet belastes.

Utfordringer

- Tilgang til funksjonelle og tilstrekkelige butikk arealer, for de større butikkene.
- Parkeringsplasser på kort og lang tid.
- Forholdet Amfi og Gågaten
- Utvide sentrum mot Eie, innhold og kommunikasjon
- Kulturhuset
- Økt kundegrunnlag

3.1.6 Statlig & Offentlig satsing

Statlig og offentlig satsning er viktig for kommunen pga nye arbeidsplasser som man får tilført.

3.1.6.1 Dalane distriktsmedisinske senter

Høsten 2008 ble Egersund sjukehus et distriktsmedisinsk senter. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Dalane kommunene, Helse Stavanger og Stavanger Universitetssjukehus. Har fått en utvidet hjertepoliklinikk, et nyetablert mage- og tarmlaboratorium, hudavdeling og et nytt tilbud innen oralkirurgi. Det er planer om å sette i gang med øre-, nese- og halsoperasjoner, og en dialyseavdeling er også under planlegging.

3.1.6.2 Dalane Studiesenter

Egersund og Dalane ønsker å snu ungdoms- utflytting til innflytting. Ved å videreutviklet det eksisterende kultur- og

fritidstilbud for ungdom og voksne i alle deler av året sammen med økt kompetansetilbud og videreutdanning med stor attraktivitet for alle aldersgrupper vil dette på sikt bli mulig.

Dalane Studiesenter ble etablert høsten 2008 for kommunene Bjerkreim, Eigersund, Lund og Sokndal. Dalane Studiesenteret åpner for å gi tilbud om høyere utdanning innen 7 fagfelter; teknologiske fag (ingeniørstudier), språk, samfunnsfag, ledelse og økonomi, pedagogiske fag, helsefag og evalueringsmetoder i regionen fra høsten 2009/10. Den lokale tilrettelegging gjøres nå i oppstartsfasen av næringssektorens i Dalanes ordinære stab. Etter hvert vil det bli ansatt en daglig leder for Dalane Studiesenter.

Utfordringer

- Synergi
- Høyskoleutdanning desentralisering
- For lite utdanning/studiekompetanse til å kunne ta høyere utdanning

3.1.7 Reiseliv

Reiselivsnæringen har i flere år vært den største næringen som fremdeles øker når det gjelder omsetning og antall personer den sysselsetter.

Med de muligheter som er i Eigersund og Dalane, bør reiselivet ha gode vekstvilkår. Historien, gamle trehusbebyggelsen, beliggenheten ved havet og naturen er viktige fortrinn som gir et godt utgangspunkt for næringsutvikling. I denne sammenhengen er markedsføring og samarbeid viktig for å nå ut i verden. Vekst og utvikling i eksisterende virksomheter er vel så viktig som etablering av

nye virksomheter. For å tiltrekke nye kunder og segmenter er man på kort og lang sikt nødt til å etablere og videreutvikle eksisterende turistnæring.

Eigersund ser samtidig at de turistmessige kvaliteter i kommunen har stor betydning i forhold til image og derigjennom stabil og økende turisme. Men vi har også en del uforutsette hendelser som påvirker Eigersund innen turistnæringen og resten av næringen ved at Fjord Line har flyttet sin virksomhet til Risavika, den finansielle krisen som også påvirker oss nasjonalt. Hvor mye dette vil påvirke Eigersund for sommersesongen 2009 og på sikt vet man fremdeles ikke.

Eigersund og Dalane bør kartlegge hvem som i dag besøker regionen, målinger på kundetilfredshet overfor denne gruppen, oppfølgingssystemer, og systemer for produktutvikling.

Utfordringer

- Samarbeid
- Størrelser
- For få antall senger
- Lokalisering
- Vertskapsfunksjonen

3.1.7.1 Kulturbasert næringsutvikling

Kulturbasert næringer er i vekst internasjonalt, men også lokalt. De områder som oftest er definert under dette begrepet er; bøker, musikk, teater, kunst, media og film. Men også kulturbasert reiseliv og festivaler, noe Eigersund har mye av, kommer inn under denne næringsgruppen. En felles betegnelse for disse er "opplevelsesøkonomi". I dagens

samfunn er de fleste materielle behov dekket og mange søker mot *opplevelse og aktiviteter*. Dette gir rom for et marked der kultur og opplevelse er sentrale.

Kulturbasert næringsutvikling bør være et viktig innsatsområde for kommunen og regionen i årene som kommer. Ved å øke attraksjonsverdien for vår kommune og region vil vi styrke vår posisjon i kampen om arbeidskraft, nye virksomheter, tilgang til kapital og investeringer. Dette er også et næringsfelt som utvilsomt kan føre til økt reisevirksomhet og bidra i byggingen av kommunen og regionens positive omdømme.

Julebyen, sommerbyen, kammerfestival, blues og vise festivaler med mer er eksempler på hvordan man hever standard og omfang på kulturtilbudet for lokale og ikke minst regionens innbyggere. Satsingen er viktig og nødvendig både ut fra kulturens egenverdi, og ut fra den betydningen kulturen har i et næringsperspektiv. Det er viktig å sikre at kultursatsingen gir Eigersund langsiktige gevinster – både i form av varig økt attraktivitet, og i form av vekst i kulturbaserte næringer som for eksempel reiselivsnæringen.

Utfordringer

- Det ligger en utfordring i å markedsføre og å synliggjøre kommunens og regionens tilbud og attraktivitet på dette feltet.

3.1.8 Transport og kommunikasjon (vei, bane, overganger, bompenger)

Gode kommunikasjoner og infrastruktur er svært viktige faktorer i hvilken grad en lykkes med næringsutviklingen i

kommunen. Veier av god standard internt og inn/ut av kommunen/regionen. Tilrettelagt og tilstrekkelige med riktig plasserte næringsarealer og kai arealer er andre viktige faktorer. God tilgang på energi og kommunikasjon via bredbånd og vann, kloakk av tilstrekkelige dimensjoner, kan sammen eller hver for seg være faktorer som er avgjørende for om kommunen får nyetableringer eller etablert næring velger å bli værende.

Eigersund har nå sagt ja til en utredning av bompenger ring sammen med Dalane kommunene. Dette ønsker man å se nærmere på for å unngå at man sakter akterut i forhold til resten av regionen når det gjelder opprusting og utbygging av veier og tilhørende anlegg. På bakgrunn av dette må det utarbeides en langsiktig plan for veiene i kommunen, både når det gjelder opprusting og utbygging.

Det er veitransport, bane og sjøtransport som er de viktigste måtene å transportere personer og gods på i Eigersund.

Gjennom Eigersund kommune går flere av de større kommunikasjonslinjene som er en del av viktige nasjonale kommunikasjonslinjer, slik som E39 (Kystamveien) og hovedledet for skip langs kysten. Det er gunstig for kommunen at deler av vegnettet i Eigersund samtidig er del av det nasjonale stamveisystemet, fordi dette vil sikre en relativt høy framtidig standard på den delen av vegnettet. "Nordsjøvegen" er viktig å se i sammenhengen med tilrettelegging for reiseleivsnæringen for eksempel rasteplasser, god skilting med mer.

Gode løsninger er derfor en viktig konkurransefortrinn i markedene. Nasjonale transportkorridorer nord/sør på Vestlandet og mellom Oslo og Stavanger er samtidig viktige transportlinjer i og for Eigersund.

For Egersund er også sjørettet transport og virksomhet av betydning, særlig er Egersund Havn viktig i denne sammenhengen. Betydelig trafikk av gods og biler fra Eigerøy gjør at man bør sette forgang i å bygge/forbedre veinettet og Eigerøy bro.

Det ble i mai 2007 utarbeidet en rapport om utvikling, organisering og markedsføring av Egersund Havn. *Hovedkonklusjon og anbefalingene* som kom fram i denne rapporten var å rette fokus på vegnettet/infrastrukturen fram til og rundt havna og industriområdene som det aller viktigste. Da vil også Egersund Havn få et viktig konkurransefortrinn når infrastrukturen er på plass.

Utfordringer

- Kollektivtransport
- Tog
- Pendling

3.1.9 Fornybareenergi

Fornybar energi har lenge vært et viktig energipolitisk tema. For 20–30 år siden var det en økende erkjennelse av at jordens ressurser er begrenset og at verdens avhengighet av fossile energikilder må reduseres. I dag er klima problematikken dukket opp på den politiske dagsorden. Mange mener at de menneske skapte klimaendringene globalt sett er den største miljøutfordringen menneskeheten står overfor.

I Dalane regionen er det 6 vannkraftverk. Disse er eid av Dalane energi som Eigersund kommunen eier 59,32 % av. I Eigersund kommune ligger det totalt 3 kraftverk. Økt

produksjon i tilknytning til Hellelandsvassdraget er prioritert i gjeldene kommuneplan.

I dag er det ikke energiproduksjon fra vindmøller i kommunen, men det er i gjeldende kommuneplan satt av 3 områder hvor en har kommet i gang med planlegging.

Det er viktig at en får erfaring med slike vindmølleparker. En vil gjennom de områdene som er lagt ut i gjeldende plan kunne få erfaring med hvordan vindmøller virker i landskapet i Eigersund kommune. I dag er det snakk om vindmøller med en høyde på 150 meter.

I Norge er vannkraft den klart viktigste energikilden, hvis man ser vekk fra salgsværdien på olje- og gassreserver. Vannkraft er også miljøvennlig hvis hensyn til luftforurensing, gassutslipp og global oppvarming skal legges til grunn.

Vassdragsnaturen i Eigersund kommune utgjør en svært viktig del av naturen i kommunen. Kommunen har blant annet en av de viktigste lakseelvene i Norge. Samtidig er Hellelandsvassdraget i ferd med å rehabiliteres til forhåpentligvis ny storhet.

Reguleringsplanen for Svåheia i Eigersund tilrettelegg for bølgekraftverk Wave Energy i den sørlige delen. Jordkabel i stedet for luftspenn ivaretar kvaliteten på friluftsområde.

Utfordringer

- Vannkraft
- Vindkraft
- Vannbåren varme
- Bioenergi

3.1.10 Markedsføring & Salgsfortrinn

Eigersund er regionsenteret i Dalane både politisk, næringsmessig og befolkningsmessig. Gjennom tilrettelegging og utbygging av nye boligtomter skal Eigersund være det mest attraktive bosted i hele Dalane regionen. Industrien har fornyet seg og hatt gode vilkår i 2007 og deler av 2008 og fremstår i dag som det gode bosted for ledere og arbeidere i regionen.

Salgsfortrinn;

- Konkurransefortrinn knyttet til nærhet til havn/jernbane og nærhet til E39.
- Eigersund er en god kommune å bo i
- Godt tilbud innenfor kultur og fritidsaktiviteter
- Eigersund by har særpreg og identitet
- Eigersund ligger i kort avstand til et stort arbeidsmarked
- Har et fortrinn med billige boligtomter i forhold til Nord Jæren som gir en konkurransefordel på kort og lang sikt.

Utfordringer

- Hvem ønsker man å rette seg mot
- Markedsføring koster penger

3.1.11 Arealmessige forhold (ulike typer areal, prioritering mellom næringer m.m.)

God tilgang på næringsareal kan være avgjørende for graden av næringsutvikling i en kommune eller region. Det er derfor

viktig at det til enhver tid er satt av tilstrekkelig areal, at det er sentralt plassert i forhold til de behov som næringslivet har, at infrastrukturen er god og at det kommunale systemet er så lite byråkratisk som mulig. Dette gjelder også opparbeidelse av næringsarealer som bør skje etter hvert som det er behov.

Kommunen og Egersund havn har pågang fra lokale og eksterne bedrifter - næringer etter tomter. Det er behov for flere opparbeidede tomter og det er derfor viktig i kommuneplansammenheng å sette av areal slik at alle deler av kommunen har mulighet til å utvikle seg og komme i gang med å opparbeide arealer der det er stor pågang. Hvor mye areal som til en hver tid skal settes av til næring og til hvilket formål, er viktig å avklare så raskt som mulig.

For å få en best mulig og helhetlig utnyttning av næringsarealene, vurderer en det som fornuftig/planmessig korrekt å utarbeide planer for større areal. Dette for å utnytte arealene på en best mulig måte i forhold til tomte størrelse, adkomst, arondering, differensiering mellom ulike typer næring med mer. Man kan da se det uavhengig av eksisterende struktur og eiendomsgrenser. Målet må være å maksimere verdiskapning og antall ansatte.

Utfordringer

- Ha tilstrekkelig og rett plassert næringsareal i forhold til næringslivets behov
- Utvikle Egersund Havn videre og sikre mulighet for arealutvidelse.
- Næringsareal med tilgang til sjø.

3.1.12 Regionalt og interkommunalt samarbeid

3.1.13 Organisering (internt, regionalt, næringsforening m.m.)

For å kunne oppfylle denne rollen er måten en organiserer seg på av betydning. I dag er næringsarbeidet i kommunen organisert slik;

- Politisk ved ordfører/formannskap
- Havnestyret
- Administrativt ved rådmann og næringsutvikler i rådmannens stab
- Nærings sjefen i Dalane.
- Kværnhuset

Internt i organisasjonen finnes det flere aktører som berører næringsutviklingsarbeidet. Sentrale områder som generell næringsutvikling, reiseliv, næringsareal, utdanning og landbruk er spredt i rådmannens stab. God kontakt mellom disse partene er viktig for at næringsarbeidet i kommunen skal fungere optimalt. Det er viktig at en både internt og eksternt finner gode samarbeidsformer som optimaliserer arbeidet. I det ligger det å skape gode forhold for positiv næringsutvikling i kommunen og den enkelte bedrift.

3.1.14 Steinressurser

Bergverk er en fellesbenevnelse for all virksomhet som gjelder uttak av mineralressurser fra fjell og løs masser. Det er registrert tre pukkverk som driver med hvit anortositt, og er ettertraktet som vegdekketilslag i Europa. Omlag 98 % av denne produksjonen blir transportert til andre deler av landet

eller eksportert i hovedsak til Danmark og Tyskland. Naturstein blir brukt til å kle bygninger og til ute- og innemiljø, mens pukk og grus blir brukt til bygg- og anleggsvirksomhet (betong - asfalt).

Det er til sammen registrert 19 sand- og grusforekomster med 16 massetak i kommunen. 5 av massetakene hadde sporadisk virksomhet, mens 5 var lagt ned. Det samlede anslått volum på 1,8 mill. m³ fordeler seg på 5 konsesjoner.

Utviklingen går nå i retning av mer bruk av knust fjell som tilslagsmaterial. Sand og grus tatt ut i Eigersund forsyner i første rekke det lokale markedet. Sand- og grusforekomstene representerer ofte landskapskvaliteter med hensyn til visuelle opplevelser og lokalklimatiske forhold.

Det vil være viktig å gi denne næringen rammevilkår for videre vekst og utvikling gjennom registrering og sikring/avmerking av drivverdige forekomster.

Utfordringer

- ✓ Videreutvikling av skrapstein?
- ✓ Foredling av lokal stein?

3.2 Eigersund – SWOT analyse;

Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats

<p>Styrker:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Unikt image og merkevarer som: Julebyen, Vise og Blues festivaler med mer, sjarmerende bymiljø med levende handel, "Jule & sommerbyen" ❖ Mangfoldig næringsliv ❖ Gode oppvekstvilkår med bredt aktivitetsnivå ❖ Sterk identitet ❖ Forholdsvis store lokale bedrifter på sitt fagfelt med internasjonale tilknytninger ❖ Konkurransedyktig næringsliv - Mange bedrifter med gode resultater ❖ Viktige hjørnesteinsbedrifter, - verdensledende på sitt fagfelt ❖ Høy verdiskapning ❖ Viktig havneområder, - regionalt og nasjonalt ❖ Mulighet for Ferjeforbindelser til utlandet ❖ Korte interne avstander regionalt ❖ Jernbaneforbindelse øst og vestover ❖ Kjente regionale arrangementer som julebyen, bluesfestival, visefestival med mer ❖ Tilgang på naturressurser – her andre energikilder (vannkraft, vindkraft etc.) ❖ Dalane videregående skole, UB, IKT-satsing ❖ Etablerte systemer for å kunne tilby høyere utdanning i egen kommune og Dalane ❖ Lokalbefolkning med sterk lojalitet / identitet ❖ Stolt industrihistorie ❖ Stabil politisk og administrativ ledelse – enighet i viktige næringspolitiske spørsmål ❖ Offentlige institusjoner – mattilsyn og fiskeridirektoratet 	<p>Svakheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Manglende infrastruktur i forhold til innfartsvei og parkering ❖ Fellesskapsfølelsen i næringslivet er fraværende ❖ Manglende høyere utdanningsinstitusjon ❖ Manglende møteplasser kulturhus/ kulturkvartal ❖ Handelslekkasje ❖ Lite knoppskyting i industrien ❖ Mangler hotell & konferansesenter ❖ Det er få store reiselivsaktører ❖ Mangler kommunale næringsarealer ❖ Mangler kompetanse arbeidsplasser ❖ Areakonflikter ved havneområdet? ❖ Lokale konflikter som kan føre til at utviklingen hemmes; uløste konflikter kan undergrave det lokale samhandlingsmiljøet. ❖ Overbelastet transportkanaler – modernisering og utbygging holder ikke tritt med samferdselsbehov ❖ Lite synlig for Stavanger-regionens næringsutvikling, som er regionens viktigste organ ❖ Hjørnesteinsbedrifter med eierskap utenfor kommunen ❖ For få nyetableringer og innovative bedrifter ❖ Føre nyetablerte virksomheter over til bærekraftige virksomheter ❖ For få klyster og samarbeid på tvers av næringene ❖ Sårbar for internasjonal prisutvikling. ❖ Reiseliv for dårlig organisert og profilert ❖ For lite samarbeidsrelasjoner på å bygge opp kompetanse hos lokale bedrifter i Eigersund.
<p>Muligheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ny satsing på infrastruktur ❖ Tilrettelegging av boligtomter ❖ Sentrums kvaliteter med opplevelsestilbud og handel. ❖ Skoletilbud etter videregående ❖ Turisme og skjærgård ❖ Forsterke merkevaren Eigersund ❖ Møteplasser – kulturhus ❖ Turistattraksjon hele året ❖ Bosette pendlere ❖ Investeringsvillige sommergjester ❖ Turister kan være positive ambassadører 	<p>Trusler:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Alderssammenheng – høy andel eldre. ❖ Svært avhengig av hjørnesteins bedrifter ❖ Forsterket sentraliserings politikk både i forhold til offentlig tjenestetilbud og næringslivssammenheng ❖ Negative holdninger demper ny utvikling ❖ Manglende tro og vilje til regional satsing ❖ Mangler kapital til investeringer

4.0 Utredninger og kunnskapsbehov

4.1 Vurdering i forhold til forskrift konsekvens utredning

En vurderer at dette planarbeidet ikke kommer inn under forskrift om konsekvensutredning.

4.2 Profilering, omdømme og påvirkningsarbeid

Eigersund kommune har som visjon å bli anerkjent som en kommune som ønsker **vekst gjennom nyskaping og trivsel**. For å oppnå denne visjonen må/bør man legg til grunn følgende;

Satsinger

For å oppnå visjonen må kommunens markedsføring og kommunikasjonsstrategier, internt og eksternt, samordnes. Dette gjelder både reiselivsmarkedsføringen og markedsføringen av Dalane regionen som et godt bolig-, arbeids- og servicemarked.

Påvirkningsarbeid

Eigersund kommune må også styrke sin kompetanse og arbeid med lobbyvirksomhet og påvirkningsarbeid overfor sentrale beslutningsmiljøer. Eigersund kommune bør velge ut 3-4 områder som skal prioriteres - eksempelvis mat, energi, infrastruktur og kompetanse. Kontakten med Rogalandsbenken på Stortinget bør styrkes.

Profilering

Eigersund kommune bør markedsføres som Norges største fiskerihavn, trekke fram lokal næring som er verdens leder på sitt fagfelt, men samtidig vektlegge nyskaping og utvikling av

nye energiformer og teknologi som kan møte klimautfordringene. Være med å profilere og markedsføre oss sammen med Stavanger-regionen som et internasjonalt kompetansesenter innenfor eksempelvis mat og matopplevelsene.

En må aktivt markedsføre offentlig sektor som en viktig samfunnsaktør og attraktiv arbeidsgiver. I tillegg bør regionen styrke arenaer for dialog og samhandling mellom offentlig og privat sektor.

5.0 Planprosess

Avgrensning av arbeidet

Rammene omkring planen er følgende:

Verbaldel

- Verbaldel skal søke å ha fokus på de viktigste mål og strategiene for næring i perioden.

Arealdel

- Denne blir videreført i tråd med gjeldende arealdel i kommuneplan vedtatt 17.09.07 og gjeldende havneplan.

5.1 Organisering

Styringsgruppe

- Formannskapet i Eigersund kommune

Prosjektgruppe for utarbeiding av strategisk næringsplan:

- Rådmann Karl Johan Olsen (leder)
- Næringsutvikler Anne-Beth Skjæveland (sekretær)
- Havnefogd Knut Seglem
- Plansjef Dag Kjetil Tonheim
- Næringsssjefen i Dalane
- 2 rep. fra næringslivet

Referansegruppe:

Det opprettes en referansegruppe med deltakere fra ulike næringer.

5.2 Informasjon og medvirkning

Eigersund har lagt opp til en omfattende planprosess som legger stor vekt på medvirkning og samråd i form av høringsutkast til alle i næringslivet, havnefogd, Næringsssjefen i Dalane og Reisemål Sydvest. Videre vil en bruke kommunens hjemmeside aktivt i hele planprosessen samt følge vanlig som gjelder varsling av oppstart, høring m.m.

5.4 Budsjett

Det vil bli gjennomført en mulighetsstudie med fokus på scenariotenking hvor en vil se på fremtidige muligheter og trusler. Konklusjonene fra dette arbeidet må følges opp med en arealanalyse for å kunne sikre arealmessige reserver i forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel.

En antar at et slikt arbeid vil koste mellom kr. 250-300.000,-.

5.3 Fremdriftplan og planprosess

Planen har status som temaplan og en vil derfor ikke behandle den etter bestemmelsene i PBL. En legger likevel til grunn en planprosess med 1. gangs behandling i formannskapet, høring og endelig behandling i kommunestyret. En legger opp til at planprogrammet blir lagt ut administrativt av rådmannen, men at det vedtas av formannskapet. Formannskapet som næringsutvalg og kommuneplanutvalg skal være styringsgruppe for arbeidet og skal holdes løpende orientert.

Fremdriftsplan 2008 - 2010

Forslag til fremdriftsplan	Aktivitet	2008			2009			2010			Kommentar									
		4 kvartal			1 kvartal			2 kvartal				3 kvartal			4 kvartal			1 kvartal		
1.	Utarbeiding av forslag til planprogram..																			
2.	Kunngjøring av oppstart av strategisk næringsplan på kommunens intern nettsider samt brev til nærings og handelsforening m.m.																			
3.	Administrativ høring av planprogrammet.																			
4.	Planprogrammet fremmes til behandling i formannskapet etter at det har vært på adm. høring.																			
5.	Prosjektgruppemøter																			
6.	Møter med næringsforeninger, statlige og regionale myndigheter for eksempel fylkeskommunen etc.																			
7.	Arbeidsseminar for formannskapet.																			
8.	Info.møter, temamøter etc.																			
9.	Utarbeiding av analyser, studier etc.																			
10.	Planforslaget fremmes til formannskapet som næringsutvalg.																			
11.	SNP legges ut til offentlig ettersyn.																			
12.	Ny behandling i formannskapet som innstiller til kommunestyret.																			

VEDLEGG;

Strategisk analyse (SWOT-analyse)

(Kilde; M. Porter / Kunnskapsenteret).

SWOT-analyse er et effektivt verktøy for å få en rask oversikt over indre og ytre styrker og svakheter i en kommunen eller bedrift. De fire bokstavene «SWOT» representerer forbokstaven i ordene **S**trengths (styrker), **W**eaknesses (svakheter), **O**pportunities (muligheter) og **T**hreats (trusler). SWOT-analyse gir et godt utgangspunkt for å ta beslutninger, og kan være et nyttig verktøy for å identifisere områder for forbedring.

SWOT -analysen grupperer nøkkelinformasjon i to hovedkategorier:

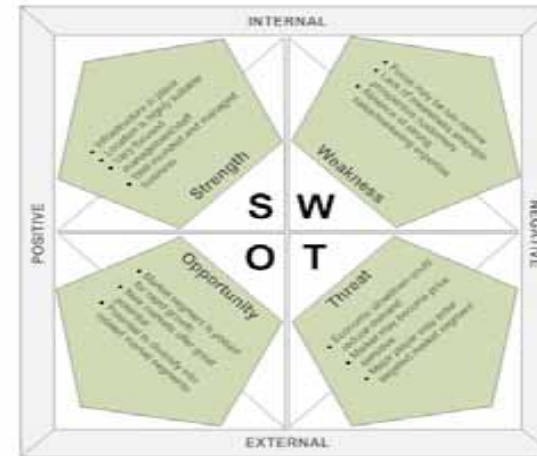
Interne faktorer; Potensielle interne sterke sider. Sterke sider eller styrker er positive egenskaper, noe organisasjonen er god til og som kan gi trygghet internt i organisasjonen i forhold til måloppnåelse. **Potensielle interne svakheter.**

	Styrker	Svakheter
Interne		
	Muligheter	Trusler
Eksterne		

Svakheter er det organisasjonen mangler eller utfører dårlig i forhold til måloppnåelsen.

Eksterne faktorer; Potensielle eksterne muligheter som bør ivaretas i framtiden. Potensielle eksterne trusler eller hindringer som organisasjonen kan støte

på hvis man søker å realisere foreliggende muligheter.

Målet for en SWOT-analyse er å identifisere de viktigste interne og eksterne faktorene som er avgjørende for å nå organisasjonens mål. De samme faktorene som i forhold til ett sett mål kan representere styrker eller muligheter, vil i en annen sammenheng kunne fremstå som svakheter eller trusler.

Man kan lete etter mulige interne **svakheter** og **sterke** sider bl.a. ved å fokusere på:

- ❖ Ressurser: finansielle, kompetansemessige eller bygningsmessige
- ❖ Verdiforankring
- ❖ Visjoner
- ❖ Metoder
- ❖ Service
- ❖ Materiell
- ❖ Effektivitet
- ❖ Tilgjengelighet
- ❖ Kvalitet
- ❖ Ansatte / personell
- ❖ Ledelse
- ❖ Ventetid
- ❖ Kapasitet
- ❖ Informasjon
- ❖ Endringsevne/ -vilje
- ❖ Omdømme

Man kan lete etter **muligheter** eller **trusler** bl.a. ved å fokusere på:

- ❖ Politiske og lovmessige rammer og betingelser
- ❖ Økonomiske rammer
- ❖ Utviklingsmuligheter, for eksempel tilgang på prosjektmidler
- ❖ Forventninger fra samarbeidsparter
- ❖ Teknologiutvikling
- ❖ Brukernes behov/ etterspørsel
- ❖ Arbeidsmarkedet
- ❖ Befolkningens forventninger
- ❖ Andre organisasjoner eller avdelingens handlinger

Rå kart næringsareal

Indre del (P – privat areal)

